

VII.

Præsten Peder Sørensen Haslings Testament.

I et Manuskript (Ny kgl. Saml. 409 Fol.) fra 1732, hvori Landsdommer Jacob Bircherod har samlet en Del Efterretninger om Kirker og Præster paa Langeland, Falster og Laaland, findes bl. a. en Afskrift af følgende ret karakteristiske Testament, udstedt af Hr. Peder Sørensen Hasling, Sognepræst i Nykjøbing paa Falster. Det savner Aarstal, men da det andetsteds fra vides, at denne Præst døde 16. Marts 1588¹⁾, er Testamentet vistnok fra den nærmest foregaaende Tid.

Intet er vissere end Døden, og intet uvissere end Dødens Time. Endog jeg Peder Sørensen, som en Tid lang haver været Sognepræst, dog uværdig, her udi Nykjøbing, er nu skrøbelig til mit Legeme, dog haabes mig til Gud, at jeg er karsk til min Sjæl ved Jesum Christum, min Frelser, derfor vil jeg gjøre mit Testament. Først giver jeg til Nykjøbings Kirke²⁾ alle mine Bøger at skulle være

¹⁾ Im. Barfod, Den falsterske Gejstlighed I, 5. Han kalder Præsten kun Hr. Peder Sørensen. Tilnavnet Hasling findes hos Bircherod.

²⁾ Bircherod har den Notits, at Nykjøbings oprindelige Sognekirke blev afbrændt af Lybekkerne i Grevens Fejde. Den havde dog allerede tidligere været bestemt til Nedbrydelse, da Borgerne 1532 havde

til Kirketjenerne her udi Byen til evig Brug, bedendes ydmygelig Bispen med Borgemester og Raad og Kirkeværgen, at de maa beskikkes udi en bekvem Sted i Kirken eller uden, og have et godt Opseende, at de skulle ikke af en eller anden hen undrykkes¹⁾. Giver jeg min Medtjener, Kapellanen, en Sølvske. Giver jeg Hr. Toer i Ørslev en Sølvske²⁾. Giver jeg Mester Niels Jespersen³⁾ en Engelow. Giver jeg min Hustru en Seng, som staar i den nye Stue, opredt med 2 Dynner, som ligger i hende, 2 Tverdynner, bedste Par Lagen, en Dundyne og et flamsk Sengeklæde, som jeg fik efter min sl. Hustru; item det bedste Bryggerede, bedste Gryde og Kande; item skal hun og have min Hovedlade i vor Gaard⁴⁾ og Humlegaard i sin Livstid fri at bruge for mine Arvinger, og siden at komme til mine Arvinger igjen, naar Gud kalder hende. Giver jeg Adele Lauritsdatter 1 Pund Byg. De Penge, som Hans Sørensen er mig skyldig, dennem giver jeg Hans Sørensen Halvparten og Magdalene Sørensdatter den anden halve Part. Og de Pant, jeg haver for samme Penninge, skulle antvordes Per Knudsen, indtil han bliver paa sin Part fornøjet. Giver jeg Ædele Clausdatter 1 Mark. Giver jeg Dorthe Knudsdatter Gjærløs til en Kjortel, og hvad som hører til at berede hannem med. Giver jeg til hver af mine Piger 1 Mark; hver af mine Dreng 1 Mark. Giver jeg hver af mine Testamentarier, som er Rasmus Joensen

faaet kgl. Bevilling paa at maatte benytte det opløste Graabrødre Klosters Kirke som deres Sognekirke, vistnok fordi denne var større og anseeligere end den gamle Sognekirke. (Jvfr. Barfod, a. Skr. I, 4).

¹⁾ Birchernd beretter, at Bogsamlingen endnu paa hans Tid fandtes i et Skab bag Skriftestolen i Kirkens Chor. Nu er den imidlertid forsvunden, kun en Fortegnelse over dens Indhold findes bevaret. (Barfod, a. Skr. II, 595).

²⁾ Hr. Tord Olufsen i Nørre-Ørslev nævnes hos Barfod, a. Skr. I, 163.

³⁾ Stiftets Biskop.

⁴⁾ Den foreliggende Afskrift, der dog ikke med nogen Nøjagtighed har bevaret den oprindelige Retskrivning, har paa dette Sted: »min hovet lade i Vor gaard«.

Byfoged og Bendix Nielsen forðum Borgemester 1 Gylden i Guld. Giver jeg Skolemester 3 Mark, Hørerne 2 Mark, Peblinge 1 Tønde Øl, fattige Folk 1 Tønde Øl, Brød af 4 Skjepper Mel og 4 Sider Flesk. — Dette mit Testament befaler jeg min Hustru og begge mine Testamentarier, at de ville det saa flittig udrede, som de for Gud forsvare ville, og jeg dennem tiltror, at man kan vide for vist og i Sandhed, at jeg haver selv gjort dette mit Testament af min frie Villie og ret Forstand, og vil, at det ret holdes skal foruden mine Arvingers Gjensigelse. Til ydermere Vidnesbyrd haver jeg dette skrevet med min egen Haand, og trykt mit eget Signet her neden for, kjærligen tilbedendes mine fornemme Testamentarier, at de det og med mig beseglet have. — Herudover betakker jeg Øvrigheden, som nu er og været haver, siden jeg kom hid til Byen, paa Slottet, sammeledes Øvrigheden her i Byen og sin menige Almue, for al Godvillighed og Hjælp, I mig bevist have. Er der nogen af min Omgjængelse fortørnet, da beder jeg for Guds Skyld, at I ville mig det forlade. Vil jeg og eder alle sammen formanet have, først Øvrigheden, at I frygte Gud og flittig forfremme Guds Ære og Ord med christelig Styrelse og retfærdigt Regimente, og straffe Synder og lastige Gjærninger, ikke for egen Fordel og Nytte, men til Guds Æres Forfremmelse. I Undersaatter beviser Ære og Lydighed alle dennem, som I ere Lydighed og Ære pligtige; lever udi Guds frygt, værer endrægtige og kjærlige tilhobe. Værer ikke den ene den andens Fordærvelse med falske Forføringer; udrydder den vederstyggelige Løssagtighed, som findes her vel megen, da vil Gud give eder Benedidelse over Folk og By og lyksaligt Regimente, og paa det sidste Guds Rige og evig Salighed formedelst Christum Jesum, vor Herre.